

Delavske vesti križem Združenih držav

Uamiljeni in dobrobrčni čevljar-
ski delavci v Lynn, Mass. —
Pridobitve in izgrube izdeloval-
cev dežnih plaščev. — Včasih
debate za stavbinske delavce
v Readingu. — Brezplačna
pristopnina plesarske unije
v New Yorku in drugo.

Lynn, Mass. — Čevljar-
ski delavci v Lynn, Mass. —
Pridobitve in izgrube izdeloval-
cev dežnih plaščev. — Včasih
debate za stavbinske delavce
v Readingu. — Brezplačna
pristopnina plesarske unije
v New Yorku in drugo.

Davenport, Ia. — V mestnem
svetu je pričelo močno gibanje
za poobčinitve vodovodne na-
prave. Župan se strinja s tem
gibanjem.

Reading, Pa. — Tukajšnja
centralna organizacija strokovno
organiziranih delavcev razpravi-
lja o odpravi rokodelske meje
za stavbinske delavce. Pri tem
pa vpoštevajo nasvete Jamesa
Maurerja.

New York, N. Y. — Plesar-
ske unije, ki so združene s svojo
lokalno plesarsko centralo so
povišale pristopnino od \$75 na
\$300.

Evansville, Ind. — Konvenci-
ja državne delavske federacije
prične dne 11. septembra v E-
vansvillu.

Detroit, Mich. — Odbor De-
troitske delavske federacije po-
šira prispevke v pomoč stavku-
jočim tekstilnim delavcem v
New Bedfordu.

Oklahoma City, Okla. — Dr-
žavni rudniški nadzornik poro-
ča, da je rudarska organizacija
v Oklahomi skoraj popolnoma
izginila. Obenem se je pa uvedlo
silno priganjstvo v premogov-
nikih, kajti 5,745 rudarjev, za-
poslenih v zadnjem letu, je na-
kopal in poslalo iz jam skoraj
en milijon ton premoga več, kot
6,230 rudarjev, ki so bili zapa-
sleni eno leto prej. V letu 1927
je bilo produciranih 3,335,095
ton premoga, leta 1926 pa le
2,406,174 ton.

SE ČRVČEK SE ZVIJA, AKO
SE MO STORI NA GLAVO.

Tudi zamorci ne marajo več mi-
ro prenašati udarcev s poli-
cijskimi krepelci.

New York, N. Y. — Policija,
ki so najprvo pretepli zamorca
s količkom in na to so šele vpra-
šali, češar je obtožen, bodo tudi
kmalu tukaj postali bolj redka
pričazen.

Zamorski tednik "Amsterdam
News" pravi, da je zelo mučno
gledati, ako ima človek roke
dvignjene višje, ko njem pa
policaj udriha s količkom. Tak
prizor je tako mučen, da ga ne
prenesejo ljudje ne glede, kaj
se zgodi.

V Harlemu je skoraj prišlo do
velikih nemirov, ko je policaj
natepal s količkom zamorca,
ki se ni branil. Drugi zamorci so
hiteli na tla pobitemu zamorcu
na pomoč, po katerem je padel
policajski količ. Oddani so bili
klci na pomoč policijsko rezerve.

Na policaje so letele prazne
steklenice in opeka iz stanovanj-
skih kasaren.

V bližini bodo policaji bolj
previdni pri pretepanju zamor-
cev s količi, da s svojim surovim
nastopom ne izzovejo nemirov.

Italijani še vedno molijo za de-
ž.

Rim, 30. jul. — Velika vročina
in suša po vsej severni Italiji se
nadaljuje. V mnogih vaseh so
v teku javne molitve in proce-
sje za dež. Žrtve solncarice so
na dnevnem redu. Suša uničuje
letino na polju.

Delavski vodja ni dal orožja morilec Obregona

Manuel Trejo oproščen suma, da
je bil v zvezi s klerikalnim
atentatom. Morilec so-
krivci še vedno v temi. Kon-
gres čaka na zaslišanje To-
rala.

Mexico City, 30. jul. — Izredno
zasedanje mehiškega kongresa
je bilo danes zjutraj odgodeno na
pozno uro popoldne iz razloga,
ker se danes zjutraj vrši zasli-
šanje Jose de Leon Torala, mo-
rilca novozvoljenega predsedni-
ka Obregona, pred sodiščem v
San Angelu, kjer je bil izvršen
atentat pred dvema tednoma.

Voditelj agrarcev v kongresu so
zahtevali, da se počaka, ker za-
slišanje morda odkrije nova de-
tstva v zvezi s atentatom.

Manuel Trejo, član delavske
stranke in zvezni namestnik v
tovarni orožja, je bil v soboto
oproščen suma, da je on zapleten
v umor Obregona. Morilec je
baje izpovedal, da mu je Trejo
dal revolver in ga nagovoril k
dejanju. Posebni policijski di-
rektor Zertuche, ki vodi prei-
skavo o umoru, je naznanil, da je
bil Trejo najden v Guadalajari
in aretiran, toda dokazal je, da
nima najmanjših stikov z zloči-
nom. Nato je bil izpuščen iz za-
pora.

Konvencija delavske stranke
v Saltillu, ki se je imela vršiti
včeraj, je bila odgodena na po-
znejši čas, ko se razčisti situaci-
ja. Zborovanje je bilo sklicano
z namenom, da razpravi o no-
vih amendentih k ustavi, ki so
jih forsirali voditelji agrarne
stranke.

Slavka krojaških de- lavcev v Philadelphiji

Policija aretirala pikete in grozi
stavkarjem.

Philadelphia, Pa. — Dve ve-
liki krojaški delavnici sta bili
pritegnjeni v kampanjo za orga-
niziranje krojaških delavcev v
Amalgamated Clothing Work-
ers Union, ko je tvrdka Baraff
& Sons zaprla tovarno, tvrdka
Richard J. Zander za izdelova-
nje sukenj je pa morala preneha-
ti z delom, ker so njeni de-
lavci zastavali.

Bili so razpostavljeni piketi,
a policija je bila tako pridno na
lovu na pikete, da jih je aretirala
23. Od teh so bili trije obsojeni
na denarno globo, dvanajst jih
je pa bilo oproščenih s svarilom,
da ima policija v Philadelphiji
veliko celic v rezervi za pikete.

Policijske patrle so razpostavi-
ljene po vsem distriktu, v kate-
rem so krojaške tovarne in de-
lavnice.

Za varnost občanov proti ro-
parjem in tolovajem niso patro-
le tako goste. Tisti, ki imajo
veliko denarja, se vozijo v av-
tih, žrtve roparjev in tolovajev
so večinoma le delavci, za var-
nost teh se pa policija dosti ne
briga, ker ne spadajo k razredu
dobro rejene denarne mošnje.

Samomor dijakinja.

New York, N. Y. — Mary Eg-
land, 20-letna dijakinja na uni-
verzi Columbia, se je v nedeljo
obesila v svoji sobi nekega sta-
novanjskega poslopja.

Vzrok samomora je bil obup,
ker ni hotel nihče kupovati nje-
nih risb in slik, s katerimi je po-
rabila veliko časa. Prejani ve-
čer je v tem oziru vprašala svo-
jega učitelja za svet, toda nihče
ni smil, da namerava storiti
samomor. Dele je tudi naslo-
vilo dve pismi, enega staršem v
Minnesota, drugega pa dijaške-
mu klubu, toda v nobenem ni
omenilo samomora.

Pletenarji uvaž- ajo tekstilni problem

Organizacijski program bo pri-
pravljen za konvencijo teks-
tilnih delavcev.

Philadelphia, Pa. — Dne 4.
septembra prične konvencija no-
govičarskih delavcev v tem me-
stu. Teden kasneje pa prične
konvencija tekstilnih delavcev v
New Yorku. Nogovičarski delavci
bodo izdelali program, ki ga
teden kasneje predložijo organiza-
ciji tekstilnih delavcev United
Textile Workers, pri kateri so
pridruženi kot avtonomna orga-
nizacija.

Nogovičarski delavci, uspešni
pri organiziranju nogovičarskih
delavcev, tvorijo glavni vir do-
hodkov v organizaciji tekstilnih
delavcev, ki je prejela udarce
radi razširjenja tekstilne indus-
trije na jugu in radi velike de-
preje v tekstilnih tovarnah
Nove Anglije. Nogovičarski de-
lavci so se spoprijeli z južnimi
tovarnarji na ta način, da so na
jug poslali agresivnega organi-
zatorja, ki se je nastanil v Dur-
hamu, središču južne nogovičar-
ske industrije. Dasiravno je
organizatorično delo na jugu na-
predovalo počasi, tovarnarji so
pa vseeno v strahu pred unijo in
se zaradi tega skušajo izogniti
ujavljanju slabih delavnih razmer
v svojih tovarnah. Organiza-
tor nogovičarjev je vrh tega or-
ganiziral svet za organiziranje
delavcev v Piedmontu. Ta cen-
tralna organizacija vrši zelo ko-
ristno in učinkovito organizato-
rično delo v Severni Karolini in
Virginiji.

V Severnem teritoriju so no-
govičarski delavci pričeli z naj-
bolj dramatičnimi štrajki in bo-
ji zadnjih dvanajst mesecev v
zgodovini delavskega. Dasiravno
je unija majhna, je vseeno obr-
neta nase pozornost zaradi čvr-
stejšega boja v Kenoshi, Wis., kjer
je Allen A. kompanija izprla no-
govičarske delavce, ker niso ho-
teli delati pri dveh strojih, kot
je bila želja kompanije.

Unija je poleg agresivnih vo-
diteljev nastavila zvezde ogla-
ševalce boja. Posledica tega je
bila, da se delavski tisk skozi
mesece peča ravno toliko s stav-
ko 300 nogovičarskih delavcev,
kot s stavko 150,000 rudarjev
na polju mehkega premoga.

Unija nogovičarskih delavcev
je v zvezi z organizacijo kroja-
ških delavcev glede tehničnega
razvoja industrije. Unija je
študirala tehnično stran indu-
strije in je ravnotako dobro po-
dakovana kot podjetniki, kadar
pride do pogajanja. Unija meni,
da se lahko vse te ideje izrabijo
v korist organizacije tekstilnih
delavcev. Ofenziva, ki mora biti
združena s poznanjem položaja
v industriji, mora prinesiti uspe-
he za delavce.

Železniška nesreča.

San Francisco, Cal. — Devetin-
deset oseb je bilo ranjenih v
nedeljo, ko je poseben vlak, na
katerem so se vozili člani odvte-
niške zbornice s svoje konven-
cije v Seattle proti jugu, trčil
v vlak Cascade železnice pri me-
stu Cortenu. Dva izmed ranjen-
cev bosta najbrž podlegla po-
škodbam. Ysi ranjenci so bili
odpeljani v Woodland bolnišnico.

New York, N. Y. — Dva vlaka
nadulčne železnice sta v nede-
ljo večer kolidirala. V koliziji
je bilo ranjenih 64 oseb izmed
tisot potnikov, ki so bili na obeh
vlakih. Oba vlaka sta imela le-
sene vozove.

Štrajk na francoskem parniku.

Havre, Francija, 30. jul. — Na
parniku "Rochambeau," ki plove
med Havrom in New Yorkom,
so večeraj zastavali kurjači in
oljarni. Potniki so vsled tega
imeli 12 ur zamude. Končno je
35 mornarjev francoske bojne
mornarice nadomestilo stavkarji
in parnik je odplul proti New
Yorku.

UNIJE V AVSTRIJI SE SPOPOL- NUJEJO

Obstoječe delavske strokovne
organizacije se spreminjajo v in-
dustrijske delavske organiza-
cije.

Dunaj, Avstrija. — Na zborovanju avstrijskih delavskih
strokovnih organizacij je bilo o-
paziti močno gibanje za spopol-
njenje in centraliziranje delav-
skih strokovnih organizacij.
Avstrijski delavci so ostali zve-
sti svojim tradicijam: Strokovna
delavska organizacija mora biti
taka, da je kos vsem nalogam,
ki jih stavi nanje moderna in-
dustrija. Že od nekaj je bila v
Avstriji metoda, da se je delav-
sko strokovno organizirano de-
latstvo vzgojevalo v tem smislu,
da mora biti delavska organiza-
cija enaka organizaciji podjet-
nikov. Ako se podjetniki centra-
lizirajo v svoji podjetniški or-
ganizaciji, tedaj se morajo tudi
delavci, da lahko bojujejo boje
s podjetniki z uspehom. Da je ta
duh vzgoje ostal ohranjen med
avstrijskimi organiziranimi de-
lavci, pokazuje zadnji kongres
delavskih strokovnih organiza-
cij, ki se je vršil v mesecu junu
t. l.

Zakaj želimo vsi, razen neka-
terih izjem, industrijsko sku-
pininsko organizacijo? je vpra-
šal Huppert, ki je imel referat o
industrijski delavski organizaci-
ji. "Zato, da lahko oredotodimo
moč delavskega strokovnega gi-
banja do skrajne meje."

Kongres je zaključil, da je
najvažnejša naloga avstrijskega
delavskega strokovnega gibanja
ustvarjenje industrijskih unij
ročnih in umskih delavcev. Kon-
gres je dal instrukcije eksekuti-
vi, da v teku enega leta dela na
to, da se majhne unije združijo
najtesneje z velikimi narodnimi
unijami.

Zanimiv je bil tudi referat so-
cialista Otto Bauerja, ki je ana-
liziral ekonomsko pozicijo Av-
strije. Dejal je pri tem, da so av-
strijski delavci odvisni od raz-
mer na svetovnem trgu z indu-
strijami vsega sveta. Njene to-
varne in podjetja so tehniško za-
ostala za podjetji v drugih de-
želah, poleg tega mora nositi še
obresti za posojila, ki ga dolgu-
jejo podjetniki kapitalistom v
drugih deželah v Evropi.

Ampak vsi delavci so odvisni
od svetovnih tržnih razmer.
Tehnični napredek v eni deželi
pomeni, da se odvzame delo de-
lavcem v drugi deželi. Svetovni
finančni pospešujejo te vrste
napredek v vsaki deželi in tako
silijo delavce, da konkurirajo
drug drugemu.

Egiptovska zbornica se shaja
tajno.

Kairo, Egipt, 30. jul. — Egi-
ptovski parlament se vedno živi,
čeprav ga je kralj Fuad razpu-
stil za tri leta na zahtevo Velike
Britanije. Kakor poročajo na-
cionalistični listi, so poslanci
tajno zborovali zadnji teden in
sprejeli več resolucij, v katerih
ljuto kritizirajo kralja in seda-
njo diktatorsko vladno. Sklep se
glasi, da zbornica se eksistira in
da bo branila ustavo za vsako
ceno. Zborovalo je čez 200 po-
slancev. Vseh poslancev je 335.

Krilenko odšel na znanstveno
ekspedicijo.

Os, Sibirija, 30. jul. — Sovjet-
ski prosekutor Krilenko je te dni
odpotoval na čelu mešane,
rusko-nemške znanstvene ekape-
dicije v Tibet. Raziskovali bodo
pet mesecev planino Veliki Pa-
mir.

Silni sneženi viharji v Argentini.

Buenos Aires, Arg., 30. jul. —
Silni viharji in sneženi zameti,
kakršnih še ni bilo dolgo let, so
v teku v južni Argentini.

Hrvaški kmetje proti Koroščevemu režimu

Nobena stranka ni zadovoljna z
novo vlado, najmanj pa Radič.
Korošec obdržal policijski
portfelj.

Belgrad, Jugoslavija, 30. jul.
— Dr. Anton Korošec, slovenski
klerikalni ministrski predsednik,
je v soboto zvečer predložil kra-
lju listo novih ministrov. Kralj
je listo odobril in nova vlada je
bila večeraj zaprisožena.

Koroševa vlada, ki je prišla
po treh tednih kabinetske krize,
je kombinacija, s katero ni nihče
zadovoljen — niti slovenski kleri-
kali ne. Vse politične stranke
ji napovedujejo kratko življenje.

Najmanj pa je z novo vlado
zadovoljna Radičeva kmetaka
stranka na Hrvaškem. Vodite-
lji te stranke srdito izjavljajo,
da je nova vlada — provokacija
Hrvatov.

Srbski radikali pravijo, da bi
moral imeti več ministrov. Mu-
slimani iz Bosne so zahtevali dva
ministra, dobili pa so samo ena-
ga.

Dr. Korošec je poleg predse-
dnštva vlade obdržal ministrstvo
notranjih zadev, torej prejšnjo
kontrolno nad žandarmerijo. Ge-
neral Hadžić je minister morna-
rice in dr. Marinković je ostal
minister zunanjih zadev. V no-
vem kabinetu je 16 članov.

ZVEZNA AVSTRALSKA VLA- DA POSTAJA VEDNO BOLJ NAZADNJAŠKA.

Najrajše bi Avstralijo obdala
s zidom.

Sydney, Avstralija. — Zdi se,
da bi avstralska zvezna vlada
najrajše obdala Avstralijo z vi-
sokim zidom, da bi ne prihajale
vanjo tuje ideje, ki jih smatra-
jo reaktorji za nevarne in po-
gubonane. Avstralski svet de-
lavskih strokovnih unij je vpra-
šal avstralsko zvezno vladno, ako
bo dovolila tujemskim delega-
tom iz dežel, ki meje ob Pacifi-
ni ocean, priti na Panpacijski
kongres, ki se bo obdrževal zgo-
daj v letu 1929 v Avstraliji. Svet
je vprašanju dodal, da ga-
rantira, da bodo delegatje takoj
po končanem kongresu zapustili
Avstralijo.

Zvezna vlada je definitivno
odklonila dati dovoljenje za pri-
hod tujemskih delegatov v Av-
stralijo in hkrati je izjavila, da
ne bo dovolila obdržati kon-
gressa.

Metodisti napovedujejo boj
Smithu.

Richmond, Va. — Štirje me-
todisti škofje so podali javnosti
izjavo, v kateri podarjajo, da
jih glasovi "mokrih" elementov,
ki vpijejo, da se cerkev ne bi
smela vtikati v politiko, ne o-
strašijo, da ne bi svariili ljud-
stva pred največjim sovražni-
kom prohibicije, ki ga je kon-
vencija demokratske stranke
imenovala predsedniški kan-
didat.

Izjavo so podpisali škofje Ja-
mes Cannon, John W. Moore,
Edwin Mouzon in Horace M.
Dubose in apelirajo na duhov-
ščino in vernike metodistične
episkopalne cerkve, da se boju-
jejo proti vsem, ki nastopajo za
razveljavljenje prohibicijskega
zakona in s tem spodkopavajo
moralne temelje družini in dr-
žavi.

Zene rudarjev v Angliji
protestirajo.

London, 30. jul. — 1500 žena
brezposelnih rudarjev v Walesu
je večeraj korakalo po london-
skih ulicah v protestni demon-
straciji proti brezposelnosti ni-
lovih soprogov. Na Trafalgar-
skem trgu je bil protestni shod,
kateremu je prisostvovalo 5000
oseb. Na shodu so govorile sa-
me ženske in večinoma zelo ra-
dikalo.

Kaj se skriva za Kelloggo- vim protivojnim paktom?

Nemčija hoče, da se tudi Sovjetska Rusija povabi na pod-
pis pakta, toda Kellogg neče imeti pred volitvami v
Ameriki nobenih stikov z boljševiki. V Moskvi dvo-
mijo o efektivnosti Kelloggove pogodbe.

Avstralija zlomila stavko pomorskih kuharjev

Proglasila je "stanje industri-
skega nepokoja."

Sydney, Avstralija. — Av-
stralska zvezna vlada se je po-
služila novih zakonov proti de-
lavski strokovni organizaciji, ko
je ob času pomorskih kuharjev
proglasila "stanje industrijske-
ga nepokoja." Stavka je bila iz-
gubljena, kajti vladni proglas je
postavil stavko izven postave.
Na ta način je odprla široko du-
ri, da se vsak, ki pomaga
stavkarjem, kaznuje z obšutno
denarno globo, akoravno ni sto-
ril nič drugega, kakor da je da-
roval par centov v pomoč stav-
karjev. Tak proglas je hujač
za stavkarje, kakor vse sodnijs-
ke prepovedi, ki so jih kdaj iz-
dali sodniki v Ameriki proti
stavkarjem.

Ta proglas je direktno poma-
gal brodatistom, ki so izdali
poviz v brezposelnosti, da naj
stavkokazijo in zavzamejo me-
sta stavkojočih kuharjev.

Brezposelnost v Avstraliji je
velika in poviz za stavkokaštvo
je imel velik odziv. Avstralska
delavska stranka in delavske
opozicijske organizacije strokov-
no organizirane delavstva so
protestirale proti izdaniemu
proglasu. V protestih je bilo na-
glašeno, da vlada pomaga bro-
datistom dobiti stavkokaže.

Zvezna avstralska vlada je le-
galizirala tudi izpore, tako da
sedaj podjetniki lahko zapro
svoja podjetja in sestrada de-
lavce, da se ponižno vrnejo na
delo, medtem ko ima za stavku-
joče delavce pripravljen bič v po-
dobi proglašenja "industrijske-
ga nepokoja."

POŽAR V DRŽAVNI KAZNI-
NICI.

Dva jetnika zgorela, več drugih
opečenih.

Houston, Tex. — Komedija se
je v soboto zvečer spremenila v
tragedijo v državni kaznilnici
Blue Ridge, ko je nekdo izmed
jetnikov, ki so opazovali kin-
oslike, vrzel gorečo vžgalico v
prostor, kjer so bili hranjeni
filmi. Sledila je eksplozija in o-
genj, ki je spremenil sobo v za-
prto peč, v kateri je bilo ujetih
23 jetnikov. Dva jetnika sta
zgorela, drugih 21 je pa dobilo
tako težke opekline, da so jih
moral odpeljati v bolnišnico.

V kaznilnici kažejo premika-
joče slike vsako soboto. Edina
vrata, ki vodijo v sobo, kjer
predvajajo slike, so bila navadno
zaklenjena, kadar so jetniki o-
pazovali slike. Tako je bilo tu-
di pretečeno soboto. Ko je pad-
la usodna vžgalica, je bil jet-
nikom izhod zaprt in zgodila se
je nesreča.

Edison pravi, da bo Hoover
izvoljen.

Rochester, N. Y. — Thomas A.
Edison, slavni iznajditelj, je re-
kel v nedeljo v nekem intervju-
u, da po njegovem trdnem pre-
pričanju bo Hoover izvoljen pri-
hodnjim predsednikom. Smith
je preveč obremenjen s organi-
zacijami, ki jih ljudje ne mara-
jo, je rekel Edison.

26 komunistov v Italiji poslanih
na kaznjske osto.

Rim, 30. jul. — Od 33 komu-
nistov, ki so bili aretirani v za-
dnjih petnajstih mesecih, je bilo
tudi 26 obsojenih v izgnanstvo
na kaznjskih otokih od enega
do 15 let. Med obsojenci sta
tudi dve ženski.

Francoski komunisti objavijo
vojaške tajnosti.

Pariz, 30. jul. — "L'Humanité,"
glasilo francoske komunistične
stranke, naznanja, da začne 1.
avgusta objavljati vse informa-
cije, kar jih ima, glede aktivno-
sti v francoskih arzenalih in
produkcije vojnega materiala.
To stori, da razkrinka hinavšči-
no buržoazije, ki javno podpisu-
je mirovne pakte, tajno pa se
pripravlja z vsemi silami na no-
vo vojno. Francoska vlada je
zelo vznemirjena vsled tega in
drugi pariški listi zahtevajo, da
se komunističnemu organu na-
takne nagobčnik.

26 komunistov v Italiji poslanih
na kaznjske osto.

Rim, 30. jul. — Od 33 komu-
nistov, ki so bili aretirani v za-
dnjih petnajstih mesecih, je bilo
tudi 26 obsojenih v izgnanstvo
na kaznjskih otokih od enega
do 15 let. Med obsojenci sta
tudi dve ženski.

Čehi aretirali ogrskega duhovna
kot špijona.

Dunaj, 30. jul. — Mađarski
katoliški duhoven Osaiba iz Balo-
na blizu Pošana je bil te dni ar-
retiran na obtožbo, da je vohun v
službi ogrske vlade.

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročniki: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

3657-69 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepuju n. pr. (June 30-1928) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

KADAR DELAVCI IZGUBE SVOJO STROKOVNO ORGANIZACIJO.

Tekstilni delavci v državi Rhode Island so bili strokovno organizirani v organizaciji tekstilnih delavcev "United Textile Workers." Takrat so delali le osem ur dnevno ali 48 ur v tednu. Pred dvema letoma so jih tekstilni podjetniki pognali v stavko, ko so bile razmere ugodne, da zlomijo stavko in obenem umakajo njih organizacijo. Stavka je prišla v tovarnah Manville-Jenckins kompanije. Podjetniki so položaj dobro preudarili. Državni governor Pothier je bil bolj naklonjen podjetnikom kot delavcem. Razmere na trgu niso bile zelo ugodne za tekstilne produkte. Kompanija je imela svoje tovarne tudi v drugih krajih, tako da je kompanija imela za trg vseeno dosti izdelanih tekstilnih produktov, akoravno delavci v eni izmed njenih velikih tovarnih stavkajo.

Ko se je kompanija pripravila za stavko, je pričela provocirati organizirane delavce. Najemati je pričela neorganizirane delavce. Zavedela se je, da bo tako početje od njene strani izzvalo ugovor organiziranih delavcev, ki mora končno voditi do stavke, ako kompanija spretno izrabi položaj, ki ga je sama ustvarila z namenom, da zdrobi delavsko organizacijo v svojih tovarnah.

Stavka je pričela. V začetku stavke so bili izgledi, da delavci zmagojo. Delavci so bili navdušeni za stavko. V odločilnem trenutku je pa governor Pothier odredil milico v stavkovni okraj. Usoda stavkajočih delavcev je bila zapечатena. Stavka je bila razbita, zmagala je kompanija.

Kompanija je uvedla deveturni delavnik ali 54 ur dela v tednu. Kmalu so ji sledile druge kompanije in delavni čas za tekstilne delavce v državi je bil podaljšan za eno uro na dan.

Ako bi bili delavci organizirani še politično, bi prav zanesljivo ne izvolili Pothierja governorjem države, ampak bi izvolili človeka, o katerem bi bili prepričani, da ostane nevtralen, ako pride do sporov v tekstilni ali kateri drugi industriji.

Ta izgubljena stavka je jasen dokaz, da za delavce nikakor ne zadostuje, da so organizirani samo strokovno, ampak zanje je potrebna tudi politična organizacija. Ta politična organizacija pa ne sme obstati v tem, da jim voditelji strokovno organiziranega delavstva le svetujejo, da naj volijo prijatelje delavcev, ki kandidirajo na kandidatski listi demokratične ali republikanske stranke, ampak delavci morajo biti politično organizirani kot razred. Tako organizirani pa morajo postaviti svoje kandidate in zanje ni nikakor umestno, da se obehajo za frak demokratični ali republikanski stranki, kajti ti stranki podpirata lastujoči razred, ki lastuje naravne zaklade, zemljo in proizvodna sredstva. Interesi tega razreda niso enaki interesom delavcev, ampak so njim nasprotni. Noben governor ali postavodajec ne more hkratu na pr. zastopati koristi železniških delavcev in lastnikov železnice. Lastniki železnice stremijo vedno za večjim dobičkom, naobratno pa delavci stremijo za izboljšanjem svojega življenjskega položaja. Ako se hoče izboljšati položaj delavcev, se mora logično znižati dobiček lastnikov železnice. Ako se poviša dobiček lastnikov železnice, se mora logično znižati zaslužek železniških delavcev. To je jasno in razumljivo. Resnica je torej, da nihče ne more hkratu zastopati koristi delavskega in lastujočega razreda. Kdor kaj takega trdi vedoma ali pa nevedoma zavaja delavce, da ne pridejo do jasnih zaključkov v svojo lastno korist.

V Rhode Islandu bodo delavci morali bojeviti hude boje v industriji ali pa na političnem polju, da izvojujejo zopet osemurni delavnik, ako izredni dogodki ne izpremenijo položaja čez noč v tej državi. Najhitreje bi se položaj izpremenil, ako bi se delavci organizirali še politično in med seboj izdali glas, da naj za republikanske in demokratične kandidate glasuje lastujoči razred, kajti delavci bodo glasovali za kandidate, ki so jih sami postavili, ne pa tovarnarji, bankirji, lastniki industrijskih in transportnih podjetij. Ako delavci pridejo do tega prepričanja, tedaj je upanje, da se razmere v državi izpremenijo. Nikakor pa ne zadostuje, da se delavci organizirajo po-

litično le v eni državi, ampak organizirati se morajo v vseh državah in teritorijih, da ostanejo uspehi trajni, da ne bodo eta za vsakim korakom naprej storjena dva koraka nazaj.

VESTI IZ NASELBIN

Rudarski položaj.

Nanticoke, Pa. — Ker sem še vedno med živimi in še vedno v naselbin, v katero sem prišel pred osmimi meseci, naj mi bo dovoljeno opisati tukajšnje razmere vsaj nakratko. Ker pa mislim, da je to moj zadnji dopis od tu, naj podam na tem mestu živo sliko rudarskega položaja.

Slovenci se medsebojno dobro razumejo. Od časa do časa je sicer prišel kakšen manjši nesporazum, kar smo pa vselej kmalu poravnali prav po bratsko. To je tudi znak, da nismo na zadnji stopnji razumevanja. — Kar se tiče strokovne organizacije, h kateri pripadam, je le na papirju, in sicer unija United Mine Workers, I. distrikt. Sliko moram na žalost podati takšno kakršna je. Po svoji najboljši pameti ne morem drugače o njej reči, kot da je 100% kompanijska unija in nič drugega. Kajti tukaj v tej okolici imajo boje besede; kakor oni hočejo tako je. Unijskega odbornika tukaj ni, ki bi imel poguma dovolj boriti se za delavski princip. Članstvo pa je v večini brezbržno in nezmožno. Torej smo radi tega še bolj šikanirani.

Baroni premoga so nam dali dovolj dolge "počitnice", da lahko premlajamo. Dvomim pa, da bi se delavci pričeli učiti in resno razmišljati svoj položaj. Kar nas je Slovencev smo že večino ma vsi na črni listi, izjemno tvorile par starih naseljenecv. Zakaj smo na črni listi? Zato, ker nismo strahopetci; radi povemo resnico v obraz, kar seveda v oči bode. Posebno kar nas je rudarjev v tem okraju, smo trn v peti vsemu, kar je nazadnjaškega, posebno pa odbornikom nazadnjaške in izdajalske John Lewisove mašine. Kdor tega ne prizna, je slep za vedno. Saj je bilo v Prosveti in drugih listih črno na belem, kam smo prišli po tako dolgem trpljenju in preizkušnjah. Koliko bo delavce spoznal svoje napake? Napake, ki smo jih večino sami zakrivali in pa, seveda, tako nezmožno in strahopetno vodstvo. Kajpak, business je business!

Dokler bo delavstvo pustilo, da z njim mešetarijo kmetje z volli, bo vselej slabo. To je žalostno, toda resnično. Zaenkrat pa si ne moremo pomagati. S tem pa seveda še ni rečeno, da smo sedaj izgubljeni za vedno. Nikakor ne! Vstati in graditi bomo morali na novo, pa bolj s premišljenim korakom in združeni močmi. Nikakor se pa več ne smemo pustiti ujeti na li-manice, na katere nas je speljal John Lewis. To si moramo zapomniti za vselej! Ta bridka izkušnja naj nam bo dobra šola.

Kakor sem že omenil, so tukajšnje delavske razmere nezno-ane. Delo je naporno in nezdvar-ter nevarno, da človek ni svest svojega življenja ne pri vhodu ne pri izhodu. Tu ne gre za varnost delavcev, marveč le za čim večji profit, kateri mora biti podvojen. To je delodajalčeva skrb, za drugo se ne briga; človeško življenje mu ni mar. Kjer jaz delam, na Calory nas je približno okrog 3,500, mogoče več. Smo pravi sužnji, da je sramota, pa še v organiziranem rovu. Torej smo organizirani le na papirju. Niti pogledati nihče ne sme, kam šele kaj reči! Vedno čaka 10 do 20 sužnjev na tvoje mesto.

V osmih mesecih, odkar sem tukaj, lahko trdim, da je bilo v bitih v rovu 25 do 30 rudarjev, koliko pa težko in lahko ranjenih. Pa kaj zato? Nič! Je pač tako, kot bi poginila muha. Pred par tedni so kar zmečkale rudarja. Ostali rudarji so bili seveda tistega dne zadržani od dela, so pa morali potem nadomestiti.

Protesta ni od nobene strani. Sicer nas je en par, ki nismo zadovoljni s tem sistemom, pa ne stežemo nič. Kaj pomaga te-lem govorniki, ki kvečjem le za-mukajo. Vem, da so mi tudi tu-kaj urve že stete. Tla mi postaja-jo preveč, ker ne morem brz-dat jezika za pravice nas vseh.

Prepričan pa sem, da bo tudi to ljudstvo pričelo misliti, ko bo moralo. To je dejstvo, ki se ne da utajiti. Znaki so tukaj. Kajti operatorji s svojimi "basli" so začeli goniti proti rudarjem tako brutalno, da ni verjetno, da bi se še dolgo tako nadaljevalo.

Na nas delavcih je leželo, ko-liko časa bomo še prenašali te v-nebo vpijoče krivice. V volilnem letu smo, moč imamo v rokah v obliki glasovnice, ki postane lah-ko najhujši udarec izkoriščevalci-m; samo ako se ne bomo pustili varati od šmokavzarjev, ki bo-do zopet lazili za glasovi in stra-šili z vsakojako krizo. Mi pa mo-ramo vedeti, da sploh večje kri-ze biti ne more. Slabše ne more biti veliko kot je sedaj pod tem sistemom. — Zalostno sliko im-a-mo pred seboj — umor slavnega in hrabrega borca za delavske pravice, Alvare Obregona. Kako nesramen je režim buržuazije in klerikalne oligarhije ter kapitalizma. Peščica trostava da bi ve-dno teptala delavske pravice! Bratje trpi, ne dopustimo te-ga. Ne cepimo se v razne stran-ke. Edino socialistična stranka je izvedljiva. Ako prej začnemo v njej graditi, toliko bolj bo za nas, toliko prej bomo rešeni o-kov kapitalizma.

Ako bi bil zmogel sukati pero, kar nisem, bi pisal večkrat, ta-ko pa prepuštam drugim, bolj iz-urjenim. Dolžnost vsakega de-lavca pa je, da se uči, kajti brez-znanja ni napredka in ne prave-ga spoznanja. Zato pa še enkrat rečem, da kar smo skupno za-mudili, moramo skupno popravi-ti, to pa le z resnim in pre-mišljenim delom, ne pa z nasiljem, katerega večkrat kateri omeni, kar je napačno. Le trezno in pre-mišljeno delo bo rodilo dober sad. To je socialni politični nauk in tega se moramo oprijeti.

Henrik Pečarič.

O izletni veselici bečlarjev v Montani.

Roundup, Mont. — Ker pre-mogokopi v tej okolici vsi poč-va-jo in ker je vreme vroče v teh pasjih dnevih, so člani društva "Popotnik," "Jungel-Town," (U. S. in Canada) pričeli razmišljati, kako bi se kratkočasili. Odločili smo se, da vsi bečlarji (ice) me-dsebojno napravimo veselico v prosti naravi med divjimi dreve-si, pod košato senco v planinah. Bila je sklicana prva seja v Rain-bow hotlu, camp 3.

Ko se je pričela seja, nas je pričel nekdo od zunaj za voga-lom nadlegovati z glasom runk-runk-runk. Mislimo, kaj bi moglo biti. Eden izmed navzočih pravi, da nas nekdo oponaša, da smo "drunk," ali ko smo pričeli sejo nadaljevati, se že zopet čuje drugi glas—be-be-be! To nas je tako razjezilo, da smo napravili sodbo nad onima odzunaj. Eden članov društva predlaga, da se one, ki nas motijo, obsodi v smrt. Zatem so sledili vsakovrstni predlogi: eden, da onadva obesi-mo, drugi, da se pod njima tudi zakuri tedi. Po tem vstane eden navzočih in pravi, da se strinja z vsemi predlogi, ali da bi rad še dodal, da ko kaznjence kaznuje-mo z omenjenimi predlogi, da se jih nazadnje še vtopi v neke vr-ste tekočini. Predlog sprejet in potrjen enoglasno.

Nadalje smo si izbrali potrebni odbor, da preskrbi vsi potreb-za za eksekucijo obsojenih, da se ne bi več vrnili in nas nadlego-vali v prihodnje. Izbrani so bili tudi policaji in sodnik, ako bi se še kateri drznil nas nadlegovati na naši prosti veselici, kar se je pa tudi zgodilo, kar smo tudi pri-čakovali. Namreč prišli so nas obiskati poročenci. Ali policaji so imeli oči dobro odprte in so jih hitro pripeljali pred sodnika. Obsojeni so, da morajo nam po-magati pri eksekuciji prvih dveh. Tisti, kateri so prišli nas obiska-ti, so bili bili obsojeni; poskrbeli pa smo tudi dobre zagovornike, importirane, eden iz Pariza, dru-gi iz Londona. Bili so tudi prav izvrstni za našo samsko stvar.

Zabava je bila obila in smeja na mermike in vatle. Najtežje je bilo za advokate, ker niso razu-meli našega jezika, ker smo bili samo jugoslovanske narodnosti.

Muzike in petja je bilo kar na tone. Ko je bila eksekucija kon-čana in utopjenje gotovo, in ker je nam ugasnila svetilka, smo si prav po indijansko napravili o-genj. Sodnik je vodil procesijo po dva in dva skupaj in zaple-sali smo še eno v slovo pokojni-ma. Odpeljali smo se proti do-mu ali ustavili smo se zopet v hotelu, ki še nima imena, in se zabavali še dalje v noč, tako da nas je skoro dobila nebeska sve-tilka še pri plesu in zabavi.

Poročevalec.

Društveni piknik.

Panama, Ill. — Naznanjam vsem bratom in sestram SNPJ št. 296 HBZ, da društvo št. 296 HBZ priredi piknik in razvije društvene zastave v nedeljo 5. avgusta ob 2. popoldne pri Frank Nabregoju, zapadno od mesta.

Pripravišni odbor je pridno na delu, da bo dosti mehkih in trdih pižic, sladoleda in tudi na raznu pečeno jagnje in prešič; prav okusen prigrizek. Svirali bo tamburški zbor iz Granite Ci-tyja, Ill.

Vabimo vse v bližini se naha-jajoča društva, da nas posetijo dne 5. avg. in se malo povesele-mo skupaj pod košatim drevjem.

Veselični odbor.

Izjava.

Muse, Pa. — Podpisani na tem mestu izjavljam, da me mrs. Annie Kumer dolži po krivem in s slabim namenom, da sem jaz kriv, ker je bila njeni družini od-vzeta unijaska podpora, češ, da sem sporočil, da njen soprog de-la. Jaz nimam pri vsej stvari ničesar in se ne pkvarjam z mi-slijo, da bi komu stavkovno pod-poro odvzeli, še manj pa svoje-mu sobratu.

Na stavki sem že nad 16 me-secev in v moji naturi je, da ne bi mogel proti članom svoje u-nije in podporne organizacije na-praviti nobenega slabega koraka. Ako bi bilo vredno, bi iskal zadoščenja proti takemu obreko-vanju drugod, toda ker nisem pristaš prekanja in tožb, naj ta izjava zadostuje. Prizadeti pa svetujem, naj bo previdnejši, kadar koga dolži, česar ni storil. —Frank Yaksh, član društva št. 517 SNPJ.

S pota.

Na Elyju, Minn., je dne 27. jul. preminul rojak Lovrenc Po-lajnar, doma iz vasi Štepanja go-ra, fara Cerklje pri Kranju na Gorenjskem. Tu je bival 15 let. Zapušča 7 nedoraslih otrok in vdovo.

Pokojni Polajnar je bil član kluba št. 21. JSZ in društva št. 355 HBZ. Ponesrečil se je na delu, nakar je bolehal 13 me-secev, ležeč največ ves ta čas v postelji. —Matija Pogorelec.

Poplava v Kansasu.

Ellis, Kans. — Radi silnih na-livov v zadnjih dneh je potok Big Creek prestopil svoje bre-gove in poplavlja dolino. Voda je razdejala progo Union Pacific železnice na daljavo dveh milj in povzročila veliko škodo na po-lju. Nad štirideset družin je bi-lo prisiljenih zapustiti svoje do-move vled naraščajoče vode.

Ubila starega očeta.

Lake City, Fla., 30. jul. — E. L. Booth in njegova žena, ki sta bila poročena par dni, sta večeraj ubila moževega starega očeta, 78 letnega George Booth-a in njegovo truplo zavlekla v bliž-nji gozd. — Morilec sta bila a-retirana in pripeljana v zapor.

Osem oseb zgorelo.

Guernsey, Wyo. — Osem ne-znanih možkih, ki so se vtihota-pili na tovarni vlak, je v nedeljo našlo smrt v plamenih, ki so na-stali, ko je na železniškem vozu eksplodiral tank z gazolinom in povzročil ogenj.

Vlak ga ubil.

Chicago. — Joseph Stesanski je bil v nedeljo ubit od osebnega vlaka Northwestern železnice na križišču v bližini Station ceste, ko je skušal prekorajiti progo in ni opazil bližajočega se vlaka.

Kapitalist financira kloster.

Chicago. — Francis J. Lewis, tovarnar in milijonar, je dal pol milijona podpore klostru Villa de Chantal v Rock Islandu, kjer so katoliške nune.

OPAZOVANJA

Tovarne na farmah.

Farmarsko krizo smatrajo za največjo med vsemi krizami, ki danes gladijo Ameriko. Farmar-sko vprašanje grmi po vseh ko-tih in politiki stare šole ga hrup-no "rešujejo."

Pa ne bodo nič rešili. Ameri-ki farmar je prvi obsojen, da gre svojo zgodovinsko pot, kate-ro mu je odmeril razvoj. Evrop-ski kmet pojde za njim (ruski morda pojde prvi) in za njim pojdejo primitivni kmetje vsto-talih delih sveta.

Kako bo deloma rešeno far-mar-sko vprašanje v Združenih državah, je zadnje dni povedal O. R. Sweeney, profesor kemije na iovski državni višji šoli v Amesu, na konferenci Ameri-kega kemijskega društva, ki se je vršila v prostorih univerze Northwestern v Chicagu.

Sweeney je govoril o silni po-trati na farmah. Na milijone do-larjev zgine vsako leto na a-meriških farmah. Kako? V za-vržen koruzniel, slami, odpad-lem sadežu, sploh v vsem zav-ženem bilkovju in steblovju, ki se enostavno pusti vsako leto na polju, kjer sprhne v nič. V tem so milijoni in milijarde!

Kemijska znanost je že do-gnala z eksperimenti, da se iz koruznice lahko naredi dobra u-metna svila; dalje se lahko izku-hajo razne maslobo neupreneli-ve vrednosti. Sploh je kemija odkrila v koruznici in drugi sla-mi toliko celuloze, da se iz iste lahko producira 3000 različnih produktov za obleko, kurivo, di-

šave, zdravila, živila, mazila in stoterne druge potrebne stvari. Sto funtov koruznih storžev vse-buje 24 funtov "furfurala", to je olje, ki lahko nadomesti gazo-lin in kurivno olje. Slama se lah-ko pretvori v umetni les, ki bo dober za stavbe. V farmarskih smeteh je sploh toliko bogastva — je rekel Sweeney — da ga ni mogoče oceniti. In danes zgine letno na milijone ton tega bo-gastva. Ni čuda, da je kriza!

V tem je rešitev in bodočnost ameriške farme, ki pa ne bo ve-ljarna, temveč nova industrija za proizvodnjo živil, obleke, ol-ja in tisoč drugih dobrin.

Rešitev pride takrat, ko bo-sta vozili skupaj znanstvena e-konomija in aplicirana znanost, voznik pa bo razumno ljudstvo-upravitelj pod praporjem indu-strijske demokracije!

Primitivne metode farmarstva — vsak farmar dela in prodaja zase — so zapisane smrti. Dru-gače ne more biti. Zemlja ne sme imeti nobene vrednosti za posameznika, temveč samo so-cialno vrednost za skupnost. — Zemlja, razkosana na milijone privatno posedovanih kosov, ne more dati vsega bogastva iz so-be, kajti milijon glav je milijon misljev, milijon tradicij in mi-ljion revščin. Dala pa bo vse, ko bo organizirana, centralizirana in znanstveno izkoriščana; ta-krat se ne izgubi niti ena smet, niti en parkelj — vse pojde sko-zi proces laboratorija in se pre-tvori v potrebnost.

Zemlja mora biti industrializi-rana!

Ivan Molek:

Pet dni na vzhodu

Nekaj vtisov iz prišli obiskanih naselbin.

Tako so potekali obiski — krajši, daljši, ljubeznivi, dolgo-časni — v "metropoli." Krog za krogom, družba za družbo. Lepo je bilo v družbi prijateljev Va-tra Grilla in Edwina Primosica. Vatro je upregel svojega motor-nega sivca, mene je posadil spre-daj poleg sebe, Primosica in Medvedška pa zadaj v "skrinjo" in šli smo po grdih cestah in le-pih bulvardih — trije žurnalisti in eden manažer — da se je ka-dilo za nami. V treh urah smo prevozili Cleveland od jezera, Collinwood, Nottingham in Euclid. Zelo hvalažne ure.

Ob večerih je živahno v pro-storih socialističnega kluba št. 27 J. S. Z. Našel sem tam okrog deset sodrugov in med kramlja-njem o tem in onem je po bli-kovo minil čas. Škoda, ker nima čikaški klub takih stalnih prosto-rov s svojo čitalnico in knjižni-co.

Prijeten večer je bil tudi pri pesniku Ivanu Zormanu. Pet nas je bilo — Vatro Grill, dr. Kern in Oglar poleg Zormanu in mene — in udušili smo noč na tako fin način, da se še zdaj čudim, kako je moglo biti, da nisem bil nič zaspan do treh jutraj. Seveda smo bili zgornji — vsa mo-čova vprašanja: narodna, soci-alna, kulturna itd. so se krizala — da je bilo kaj. Ko je g. Zor-man pred nekaj tedni izdal svojo najnovejšo zbirko "Slovne (Yu-goslav) Poetry", sem se bil v svoji kratki oceni v "Prosveti" obregnil ob njegov angleški ek-ivalent "bowl" za vinsko kupo. Danes čutim, da sem naredil po-moto. Ameriški pesniki — Je-hova jim daj zdravje — zelo ra-di omenjajo "bowl of overwhelm-ing joy", torej "vrč radosti". Neroden kritik poezije, kot sem jaz, mora malo poromati okrog pravih pesnikov, pa se kmalu de-facto prepriča, kak tepec je, če ne ve, da radost je radost, pa naj pride iz kupe ali vrča, iz velike golide ali fine, majhne kupice...

Collinwood, ki je danes del Clevelanda, je veliko lepši. To-velja tudi za Nottingham in Eu-clid. Je vse bolj novo in v zele-nju, same tovarne so stare. Slo-venci imajo tam lepa stanovan-ja in pravijo, da ložje diha. Ne vem, kako naj to razumem.

Najbrž mislijo zrak... V drugih ozirih — življenske razmere — je isto sopihanje kakor povsod drugod. Vsed omejenosti časa nisem mogel obiskati v Collin-woodu nikogar, razen starega znanca M. Petroviča — ki je bli

tudi prekomerno gostoljuben s svojo soprogo in hčerka vred — in rojake v Slovenskem delavskem domu. Dom je kajpada manjši kot clevelandski, vsaka-ko pa odgovarja potrebam na-selbine. Dvorana je prostorna. Drugega slovenskega doma — v Collinwoodu imajo dva — nisem videl; peljali smo se mimo in to je vse.

Ob poslovnih voznih skozi Collinwood je sedel za krmilom Janko Rogelj, družbo je pa na-ma delal Tone Trbovec. Saj po-znaté Toneta, ki se zmirom reži in zbija šale. Še vedno je tak. Bridke razmere — pleharske, častnikarske, družinske in druge — ga niso prav nič predrugale. Kar velja za pijanca, velja tudi zanj, darsi Tone se je rezal vso pot skozi Collinwood, Nottingham, Euclid in dalje kakih dvajset milj ven na deželo, kjer se ce-sta zvija kot kača in se vzpenja in pada med atraktivnimi far-mami, nasadi breskev in sliv, ter nizkimi vinogradi, iz katerih prihaja nedolžno bela katarva v kupo radosti. Peljali smo se na Zorcovo farmo, kjer smo ma-lo posedeli, sicer v senci, toda v sopolari in med milijoni komar-jev, ki so menda imeli tisto po-poldne svojo narodno konvenci-jo tamkaj. Tone zadnja leta ne piše več o medenih poticah in solčnih rožah, toliko bolj pa i-ma prohibicijo na pliki. Pa ni ta-ko hudo. Trije dnevi v Clevelandu so me prepričali, da se nima-jo vrli Clevelandčani, starejši in novejši, kaj pritoževati. Nič ni slabše kakor v Chicagu in Cleo-ru, pač pa še bolj. Čikaška, z zlatom in svincom protektirana osebna svoboda je grdo zlorab-ljana skoro na vsakem oglu, medtem ko v "metropoli" nisem nikjer opazil kake zlorabe ali incidenta, kakršnega omenja moj mladi prijatelj Louis Ada-mi v svojih "The Bohunks". Seveda misem prav nič vohnil.

Naj bo kakor hoče, fakt je, da je bila atmosfera "metropole", ko-liker sem je mogel iztkniti, po-šteno trezna in čudovito rezervi-rana. Če se je kdo namrdal, je delal to premišljeno in brez vsa-kega vplivanja.

Izlet z Rogljem in Tonetom na farmo je zaključil moje cle-velandsko postopanje. Prišla je nevarnost, da se preveč udano-čim in postanem nadležen, zato je bilo potrebno, da odnesem pe-te. To se je zgodilo, ko je priš-

(Dolgo na S. zbirki.)

Robert Hughes:

OŠEŠNJEV CVET

IV.

Vsa presenečenja je pa opazila, da je smatral ženski del faranov njeno poroko z zalim župnikom za osebni napad na lastne pravice.

Kmalu so postale vrste pobožnih vernik v cerkvi redke. Nekaj časa so hodili v cerkev samo moški, potem so se pa ženske polagoma vračale v klopi. In naposled so obnovile navado prinašati svoje križe in težave dušnemu pastirju.

To so bile rane, ki jih noben lek in noben kirurgov nož ni mogel zaceliti, toda mlada žena jih ni mogla smatrati za nič drugega, nego za pretvezo, pod katero so ženske plakale na prsih njegovega moža in se stiskale k njegovim blagoslovljenim rokam.

Morda jih je dolžila po krivem — morda pa tudi ne. Naj bo že kakorkoli, njeni živci so bili skrajno razdraženi. Naposled je vsa obupana zakričala:

— Do grla sem sita vseh teh poklicev. Poskusim s trgovino.

Obrnila je dr. Yestu hrbet in vzorni dušni pastir je imel zopet vso privlačnost neženjenega duhovnika. Zopet je lahko tožalil nesrečne žene in lajal njihovo gorje.

V.

Naslednji mož Češnjvega cveta je bil trgovec: zal mlajši član

trgovske tvrde Wanafield et Co v čigar trgovini je dolgo kupovala račune za svojega očeta, da je sprva protestiral, potem pa plačeval in plačeval.

Ko je pa prišla nekega dne v njegovo pisarno, ga je našla tako zaposlenega s strojeopiskami, odjemalkami, manekinkami in drugimi dražetnimi bitji, da se je komaj prebrlila do njega.

Njegovo srce je bilo tako zaposleno s preskrbo nešteti žensk z okraski vseh vrst, s parfumi, trakovi, nadvigami, rdečilom in njihovimi čari, da je zvečer komaj odložil žlico in je za hitel v kak moški klub, da se vsaj čez noč otrese ženske atmosfere.

VI.

Naslednji poizkus Češnjvega cveta je bil lastnik trgovine s čevlji. Kadar je pa šla mimo njegove trgovine in pogledala okoli okno, ga je vedno zasledila, kako kleči pred kakim žensko in se trudi, da bi spravi nogo št. 40 v čevlji št. 37. In tega ni mogla mirno prenašati.

VII.

Izdelovalec svilenih potrebščin, s katerim se je potem poročila, se je s kakim neprestano pa tujih stanovanjih po najintimnejših kotičkih. Zato ga je kmalu vrgla čez krov.

Njegov naslednik v njenem ponošenem srcu je bil ležar, toda ta je rad odpiral kuhinjska vrata in božal kuharice. Doma sploh ni imel obstanka. Vedno je

tarnal, da ima dela čez glavo in da mora od jutra do večera raznalati led. In dasi je imel toliko opraviti z ledom, se mu srce ni hotelo ohladiti — seveda samo za druge. Za ženo se je takoj poroki ohladilo.

VIII.

Tako je spoznala, da v mestu ne more najti moža, ki bi ne posvečal večine svojega časa in pozornosti ženskam. Zato je sklenila omesti se s kakim poveljnim starim farmarjem, ki živi na samem.

Ezra Heepie je bil ta srečni mož — toda samo nekaj časa. In bil je tako zadovoljen s svojo ženo, da ni hotel imeti niti kuharice, ki bi kuhala za služkinčad.

Vstajal je zjutraj ob štirih in bahal se je, da ni zaspane. Budil je ženo, da bi se mogel tudi s tem pobahati. S tem, da je hodil spat s kurami, pa njegov ponos ni prav nič trpel. Končno je njeno ljubosumno srce našlo, kar je iskalo. Toda želja neha biti želja, čim se izpolni. Izpolnjena želja je kakor torta na mizi, ki ne damo, da se lahko pokvari, marveč pokvari človeku tudi apetit, če ni sveža in dobra.

Zadnji v vrsti zakonskih mož Češnjvega cveta ni nikoli pasel očel na drugi ženski. Toda s tem se je tudi njeno zanimanje zanj ohladilo. Živela je brez napetosti in razburjenjivih prizorov. Bil je neizkušeni, neroden in v ženski družbi kakor riba na suhem.

Nobena ženska ga ni pogleda-

la, ker ni bilo na njem nič privlačnega. Za moža, ki ga nobena ženska ne mara, se pa žena ne more zanimati, ker je tudi ona ženska.

Uboga ženska ni imela rivalin, ki bi se ji jela bala. Imela je samo moža, ki ni delal nevarnih primerjav med svojo ženo in drugimi ženskami. In sirota se je začela dolgočasiti. Njena lepota je pešala. Bila je kakor roža, ki je vrtnar ne zaliva. Njeni divni polti se je vedno bolj poznal vpliv hrane in težkega dela na farmi.

Vzdihovala je: Zdi se, da ni mnogo ležerice na tem, a kom se ženska poroči. Vsa moški ima svoje napake, ki ga v oči žene diskvalificirajo.

Ta čas je spravila s svojo čudovito močjo stroj vsemirja v tako zmešnjava, da je bil ves svet pol ure v garaži. In vsi angeli so bili izmučeni.

Saj tudi angelom ni lahko držati vse v redu, zlasti če krene svet rakovo pot. Govorilo se je o stavki v nebesih in nebeška družba je bila zelo razburjena. Starejši angeli so se živahno pogovarjali o zadnji veliki revoluciji, ko je moral Lucifer s svojimi puntarji v pekel.

Toda kako izpremeniti ta strašni položaj? Gospod ni hotel preklicati velikodušnega darila, ki ga je dal enemu najkrasnejših bitij. Toda nebo je nehalo biti nebo za vse svoje zaslužne prebivalce. A ona, ki so ji dali ime Češnjev cvet, ni bila več lepa. Tudi nebo je to opazilo.

Na višku te grozne kozmične krize je stala sirota v kuhinji in razmišljala o minljivosti tega sveta. Kar je zagledala v ogledalu na okroglem dnu velike posve svoj obraz. Pravega zrcala že davno ni imela v roki.

Prikazen, ki jo je gledala iz ponve, je nesrečno ženo globoko pretresla. In zamislila se je nad svojim obrazom.

Vsak mož je slabši nego vsak drugi mož. Žena se lahko brez vsake škode drži praga ničevnosti, s katerimi se je slučajno poročila. Bila sem najmanj nesrečna, ko sem imela moža, za katerim so norele vse ženske. Rada bi ga dobila nazaj, čeprav je filmaki igralce in velik prijatelj ženskega spola.

Ta moja vražja moč je zakrivila mojo nesrečo in me pogubila. Najbolje je pustiti naravne zakone pri miru. Želela bi samo, da nisem imela nikoli moči izbrisati preteklosti.

Ko je izrazila to željo, so zabeležili potresomeri vsega sveta močan potres. Nebo se je zamajalo najprej od presenečenja, potem pa od radosti.

Tudi njo samo je pretreslo. Opazila je, da zre nepremično na ponev, kakor da je začarana. Iz jedilnice je začula glas svojega moža.

Bil je glas Claudea Winsora, najznamenitejšega filmskega igrača. Naj deli svet z njo njegovo lepoto, njegov glas je pa le njen.

Kaj za boga počenjati v kuhinji, dušica? Kuhinja ni kraj za tako lepo žensko. Poleg tega pa vidim, da je tu cel kup zračne pošte, na katero nisi odgovorila. In že dolgo nisi podpisala v mojem imenu nobene moje fotografije. Če bova tako malomarna, izgubiva vse prijatelje.

Žena je od radosti vzkliknila in objela njegov znameniti vrat. Bila je vsa srečna, vedoč da bi jo najmanj sto milijonov žensk vseh starosti in ras rado zastrupilo iz zavisti, da lahko objema tako znamenitega predstavnika moškega spola in tako podjetnega, strastnega ljubimca.

Moralica, če sploh lahko govorimo o nji, ima opraviti s skom ponve v ogenj. Moralica je stara: ogenj je vedno enak, star, neugasljiv plamen nezadovoljstva. Toda ponev je vsakokrat nova. In vsak človek ima svojo posebno ponev.

(ZGOTO)

Telefon Cadillac 9437
Tel. na dom Gladale 9798

IVAN A. MAROHNIC

Attorney at Law

(OŠEVNIK)

Georgi obznanje

1125-1121 First Nat'l Bank Bldg.

Woodward Avenue and Cadillac Square,

DETROIT, MICH.

(Dolje prihodnja.)

POJASNILO DRUŠTVENIM
TAJNIKOM IN POSILJATE-
LJEM RAZNIH NAZNANJE

Kadar pošljete listu Prosveta kakorikoli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej povejte v pismu, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobčeno celo vrsto pa to oglas, za katerega se mora plačati, to velja za član in za raznih imen in drugih stvari, je član. Nadalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati, ali hočete imeti plačan oglas ali samo navadno častitljivo vest, tudi v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglas, se priobči vse, kar zahtevate. Isto tako velja za vsa druga naznanila, če se boga želi, častitljive poudarke, predaže, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglas, kolikokrat naj se leti priobči in da bodo dali radi tega, kar je to skupno konvencije, da se potem ravnamo vsi, družbe, člani, naročniki in upravitelji lista. Prosim, da to upoštevate in se po tem ravnamo. — Filip Godina, upravitelj.

Vzduhovala je: Zdi se, da ni mnogo ležerice na tem, a kom se ženska poroči. Vsa moški ima svoje napake, ki ga v oči žene diskvalificirajo.

Ta čas je spravila s svojo čudovito močjo stroj vsemirja v tako zmešnjava, da je bil ves svet pol ure v garaži. In vsi angeli so bili izmučeni.

Saj tudi angelom ni lahko držati vse v redu, zlasti če krene svet rakovo pot. Govorilo se je o stavki v nebesih in nebeška družba je bila zelo razburjena. Starejši angeli so se živahno pogovarjali o zadnji veliki revoluciji, ko je moral Lucifer s svojimi puntarji v pekel.

Toda kako izpremeniti ta strašni položaj? Gospod ni hotel preklicati velikodušnega darila, ki ga je dal enemu najkrasnejših bitij. Toda nebo je nehalo biti nebo za vse svoje zaslužne prebivalce. A ona, ki so ji dali ime Češnjev cvet, ni bila več lepa. Tudi nebo je to opazilo.

Na višku te grozne kozmične krize je stala sirota v kuhinji in razmišljala o minljivosti tega sveta. Kar je zagledala v ogledalu na okroglem dnu velike posve svoj obraz. Pravega zrcala že davno ni imela v roki.

Prikazen, ki jo je gledala iz ponve, je nesrečno ženo globoko pretresla. In zamislila se je nad svojim obrazom.

Vsak mož je slabši nego vsak drugi mož. Žena se lahko brez vsake škode drži praga ničevnosti, s katerimi se je slučajno poročila. Bila sem najmanj nesrečna, ko sem imela moža, za katerim so norele vse ženske. Rada bi ga dobila nazaj, čeprav je filmaki igralce in velik prijatelj ženskega spola.

Ta moja vražja moč je zakrivila mojo nesrečo in me pogubila. Najbolje je pustiti naravne zakone pri miru. Želela bi samo, da nisem imela nikoli moči izbrisati preteklosti.

Ko je izrazila to željo, so zabeležili potresomeri vsega sveta močan potres. Nebo se je zamajalo najprej od presenečenja, potem pa od radosti.

Tudi njo samo je pretreslo. Opazila je, da zre nepremično na ponev, kakor da je začarana. Iz jedilnice je začula glas svojega moža.

Bil je glas Claudea Winsora, najznamenitejšega filmskega igrača. Naj deli svet z njo njegovo lepoto, njegov glas je pa le njen.

Kaj za boga počenjati v kuhinji, dušica? Kuhinja ni kraj za tako lepo žensko. Poleg tega pa vidim, da je tu cel kup zračne pošte, na katero nisi odgovorila. In že dolgo nisi podpisala v mojem imenu nobene moje fotografije. Če bova tako malomarna, izgubiva vse prijatelje.

Žena je od radosti vzkliknila in objela njegov znameniti vrat. Bila je vsa srečna, vedoč da bi jo najmanj sto milijonov žensk vseh starosti in ras rado zastrupilo iz zavisti, da lahko objema tako znamenitega predstavnika moškega spola in tako podjetnega, strastnega ljubimca.

Moralica, če sploh lahko govorimo o nji, ima opraviti s skom ponve v ogenj. Moralica je stara: ogenj je vedno enak, star, neugasljiv plamen nezadovoljstva. Toda ponev je vsakokrat nova. In vsak človek ima svojo posebno ponev.

(ZGOTO)

Telefon Cadillac 9437
Tel. na dom Gladale 9798

IVAN A. MAROHNIC

Attorney at Law

(OŠEVNIK)

Georgi obznanje

1125-1121 First Nat'l Bank Bldg.

Woodward Avenue and Cadillac Square,

DETROIT, MICH.

(Dolje prihodnja.)

SLOVENKA VDOVA

srednje starosti s štirimi otroci, ki pa so vsi že precej odrasli, bi rada dobila delo kje na farmi, ali pa za držati ljudi na stanovanju in na hrani. Za pojasnila oglašite se na naslov: Slovenka, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

NA PRODAJ IMAMO

DVE LESENI HIŠI, dve loti in garaža za tri kare. Proda se za nizko ceno valed bolezn. Oglašite se pri lastniku na: 3940 S. Euclid Ave., Stickney, Ill. — (Adv.)

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Agitracije za "Prosveto"!

ZNIŽANA CENA KNJIG

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane.....\$3.00
SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—salo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo.....\$1.00
ZAKON BIOGENEZIJE—tolimši naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere samorete črpate mnogo nauk za telesno in duševno dobro.....75c
PATER MALAVENTURA—V KABARETU—sanimiva povest iz življenja ameriških frančikanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami.....75c
ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija dolejškega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....75c
JIMMY HIGGINS—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek.....60c
KAPNENIK S. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 288 strani mehko vezana, stane samo.....15c
"HERBETICA"—drama v trih dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo.....15c
"INFORMATOR"—knjižica v vsaki potiskalni podstati o S. N. P. J.—salo priporočljiva za študij—stane samo.....15c
Vse knjige skupaj vam pošljemo za \$7.00.

Pišite pošto na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (June 30-23) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napakega naznava, pišite nam dopisnico in davedite stari in novi naslov.

Nali zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta za \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 na leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Clearo za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člano \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Upravišтво "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IZVRSTNA PRILIKA

Člani in članice S. N. P. J.

Šodaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjige AMERIŠKI SLOVENCI, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svote \$7.80.

Ali pa tri knjige: SLOV-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZIJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$7.80.

To velja za člano S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$8.00.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupne vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCE in HERBETENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svote \$4.00. Ne člani pošljejo \$4.00. Ali pa za \$3.00 pošljete list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Ne člani \$3.00.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsaš mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravišstvo na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Družina

Pošljite \$

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTREMA POJASNILA

E. Warner:

Ob oltarju

Za "Prosveto" prevajal—A. Babec.

Gospodje so kmalu dognali, da za to mladostno prikazni daleč zaostajajo vse ostale dame ženske družbe, in mlajši med njimi so kazali veliko nagnjenje, da se izneverijo svojim aristokratskim principom. Samo strah pred strogimi roditelji je še držal uskoke v mejah njihove črte, ko je dal mahoma sam mladi Ranek znamenje k splošnemu naskoku.

— Ta deklica je čudovita! — je živahno rekel. — Poprosil jo bom za prihodnji ples.

— Toda Ranek! — ga je ukoril eden njegovih prijateljev, — pomislil vendar: navadna gospodična Gunter, sestra tega...

— Ah kaj! To sta baronova gosta in povabljeni sta na željo mojega strica! Naj torej on nosi odgovornost!

S temi besedami je odšel mladi grof proti skupini dam, tam si je dal predstaviti Lucijo ter jo takoj nato poprosil za ples.

Gunter je popolnoma brezbržno gledal to približanje mladega oficirja svoji sestri, toda, ko je bilo pri predstavljanju izgovorjeno ime Ranek, je osupnil in neko neprijetno presenečenje se je zazrcalilo v njegovih očeh. Nehote je naredil kretnjo, kakor da hoče zadržati svojo sestro, toda v naslednjem trenutku se je najbrž domislil, da bi bila to žalitev, zato je svojo namero opustil. Mirno je torej obstal na mestu, ko je mladi grof odvedel njegovo sestro v sosedno, plesno dvorano, toda njegov pogled, v katerem sta se zrcalila nevolja in skrb, je obema sledil.

Dovolite, gospod Gunter, da vas seznanim s prečastitim opatom našega samostana, — je izpregovoril baronov glas, in ko se je Gunter obrnil, je videl, da stoji pred samim prelatom, ki je stal poleg barona.

Trenotek sta se oba moža molče motrila; ostril in prodirajoči pogled duhovnika je razgaljal potrpe in dušo svojega visa a visa, kakor bi hotel takoj na mestu dognati, kaj je pravzaprav na tem moški; toda ta njegov prodirajoči pogled je zadel isto visoko čelo, isti ponosen in mrzel mir, ki se je odražal i na njegovem lastnem obrazu, in njegov, opatov, lastni obraz, je bil podvržen isti strogi preizkušnji. Ta pogled je zadostoval obema; Gunter se je skoro neopazno smehljaj, in ko je zdaj opazil radovedno približavanje ostale družbe, si je bil takoj na jannem, komu se ima zahvaliti za povabilo v to odlično družbo aristokratov. V tem je že tudi prelaz zavzel svoje stališče: — izkazal mu je čast, da ga priznava za svojega vrednega nasprotnika.

Kmalu je moral Gunter občutiti skoraj vsemogočni opatov vpliv. Zdal, ko je bil led prebit, je pričela družba kar goreti nestrpnosti in radovednosti, da Gunterja osebno spozna, in pri tem si je pomagala kakor grof Ranek. Sledili so prelatojemu vzgledu; postali so ujudni, obvezni, in ni trajalo dolgo, ko je postal gospodar Dobrave središče družbe.

Medtem pa je slavila Lucija v plesni dvorani podobne triumfe, dasi se tega še ni zavedala. Z vso svojo mladostno razigranostjo se je predala tej novi zabavi. Bilo je sedaj prvič, da se nahajala v večji družbi in bila je kakor zaslepljena ob pogledu na ta sijajni svet, ki jo je obdajal. Videla je samo sijaj razavetljave, pisane množice, čula je samo akorde godbe, vse drugo zanjo ni eksistiralo. Rože v njenih kodrih so dehtele in se tresle, ko je plavalila ilki prelestna vila v rokah mladega plemenitaka po salonu.

Njen plesalec pa jo je požiral z očmi. Mladi grof, ki je bil vajen srečavati samo preračunano koketnost, je čutil, da ga ta otrok ne navadno privlačuje. Bilo je to zanj nekaj novega, nekaj nevsakdanjega, pred čemer je pričela pojemat i njegova blaziranost. V njegovih uvelih potezah je zaplalo življenje; njegove motne oči so spet zasijale z nekdanjim ognjem, ko ji je šepetal na uho uljudne in nežne besede — in ne brez uspeha! — ki jih tako rado slisli vsakdo žensko uho. Mladi grof ni zaman dovršil visoke šole v plesnih salonih glavnega mesta; če je hotel, je znal sijati s svojim izrednim darom zabavanja, in baš danes mu je bilo mnogo na tem, da bi sijal. Vedno in vedno smelega besede nežne ljubezni so zvenele na Lucijino uho. Ona se je tem njegovim nežnostim še zmerom smejala s svojim otroškim smehom, toda, v njeni glavi je že pričelo kumeti: v njeni fantaziji so se pričele uresničevati romantične ideje male penzalistke. Spreten, v vseh umetnostih in trikih naakoka in zavzetja izšolan don Juan je bil na najboljši poti, da omreži s svojo mrežo to mlado, neizkušeno srce.

Naenkrat pa se je mladenka lahko zdrznila ter za trenotek sredi plesa obstala. Grof je to opazil.

— Ali želite prenehati, gospodična?

Lucija je lahko odmajala z glavo. Ona je zopet srečala one "oči prikazni", ki so jo že enkrat prestrašile, in zdaj je spet počasi naravnala svoj pogled proti mestu, kjer so sijale.

Mladi grof je sledil njenemu pogledu: — Patra Benedikta se bojite, gospodična, — je rekel porogljivo. — Nu, priznati moram, da tudi meni v njegovi bližini ni posebno prijetno, kljubtemu, da je ljubljeneec mojega očeta in strica. Ta fanatik sovrači vse, kar ima kaj skupnosti s mladostjo in življenjem! Ali ne izgleda prav tako, kakor bi hotel vso družbo, z nama vred, prokleti na dno pekla?

Lucija bi se bila ob vsaki drugi priliki smejala in se rogala, zdaj pa tega ni mogla. Ta visoka, temna postava, ki je slonela tamkaj ob vratih, ne da bi se udeleževala splošne veseloti, je izvajala nanjo nekaj strahoten vpliv. Lucija se je zdelo, kakor da iščejo njegovi pekoči pogledi v tej gneči samo njo in njenega plesalca, in ko ji je tedaj mladi grof spet položil roko okoli telesa, da bi nadaljeval prekinjeni ples, tedaj so jeze vzplamtele menihove oči in mlada devotka se je prestrašeno stianila k svojemui plesaku. Da, mladi plemič je imel prav: menih je fanatik, ki bi ju najrajši zdobil s svojim pogledom!

Po plesu je odvedel plemič deklico k njenemu sedelu, kamor je, kmalu prišlo več mladih plesalcev, da bi jo poprosili za prihodnji ples. Videti je bilo, da je mladi grof ni nič kaj rad izpuštil iz rok, toda imel je tudi napram drugim damam svoje družabne dolžnost, zato se ji je poklonil ter odšel.

Gunter je bil še